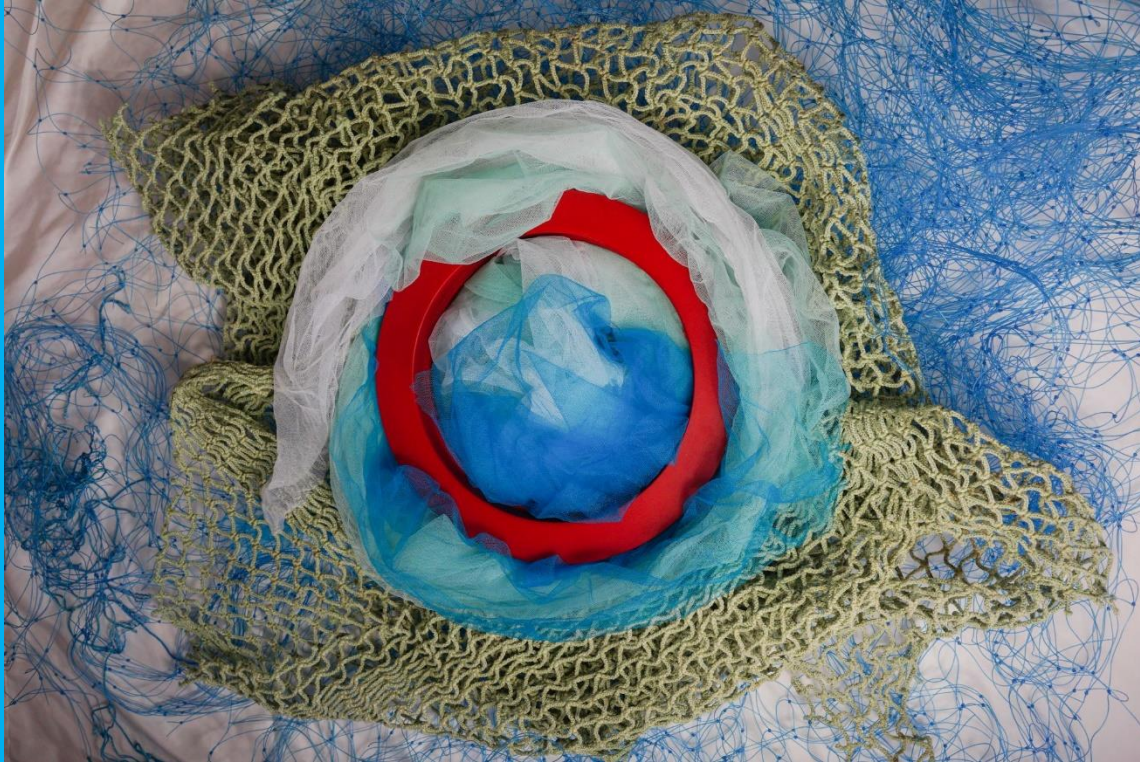

DOBRODOŠLI!

KROŽNOST JE NAŠA PRILOŽNOST

Praktična delavnica za
mentorje

21. november 2023 / SŠ Domžale

Vsebina

Vsebina

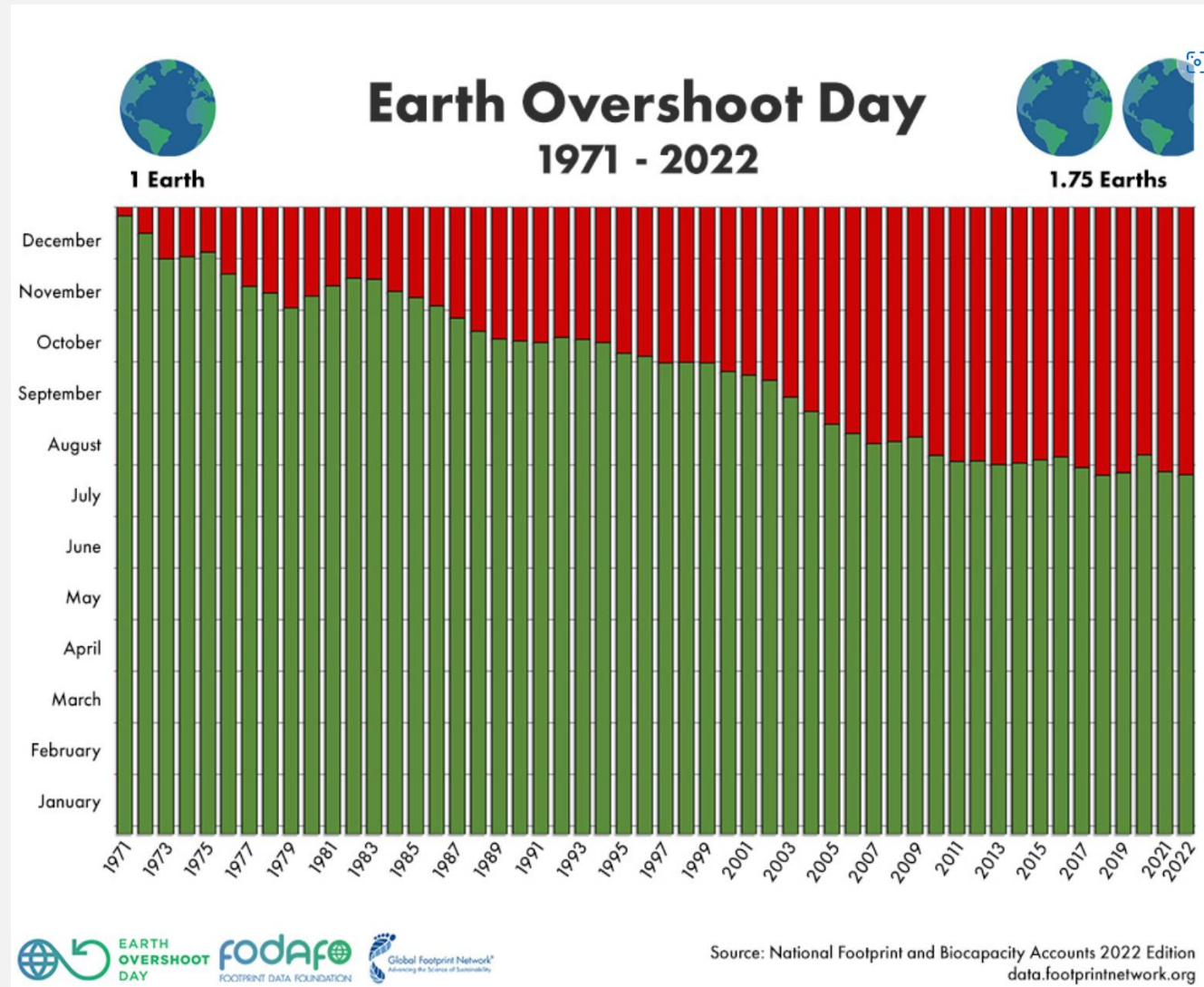

Naša realnost

Dan okoljskega dolga

= dan v letu, ko začne človeštvo porabljati več naravnih virov, kot jih Zemlja lahko obnovi v tem letu

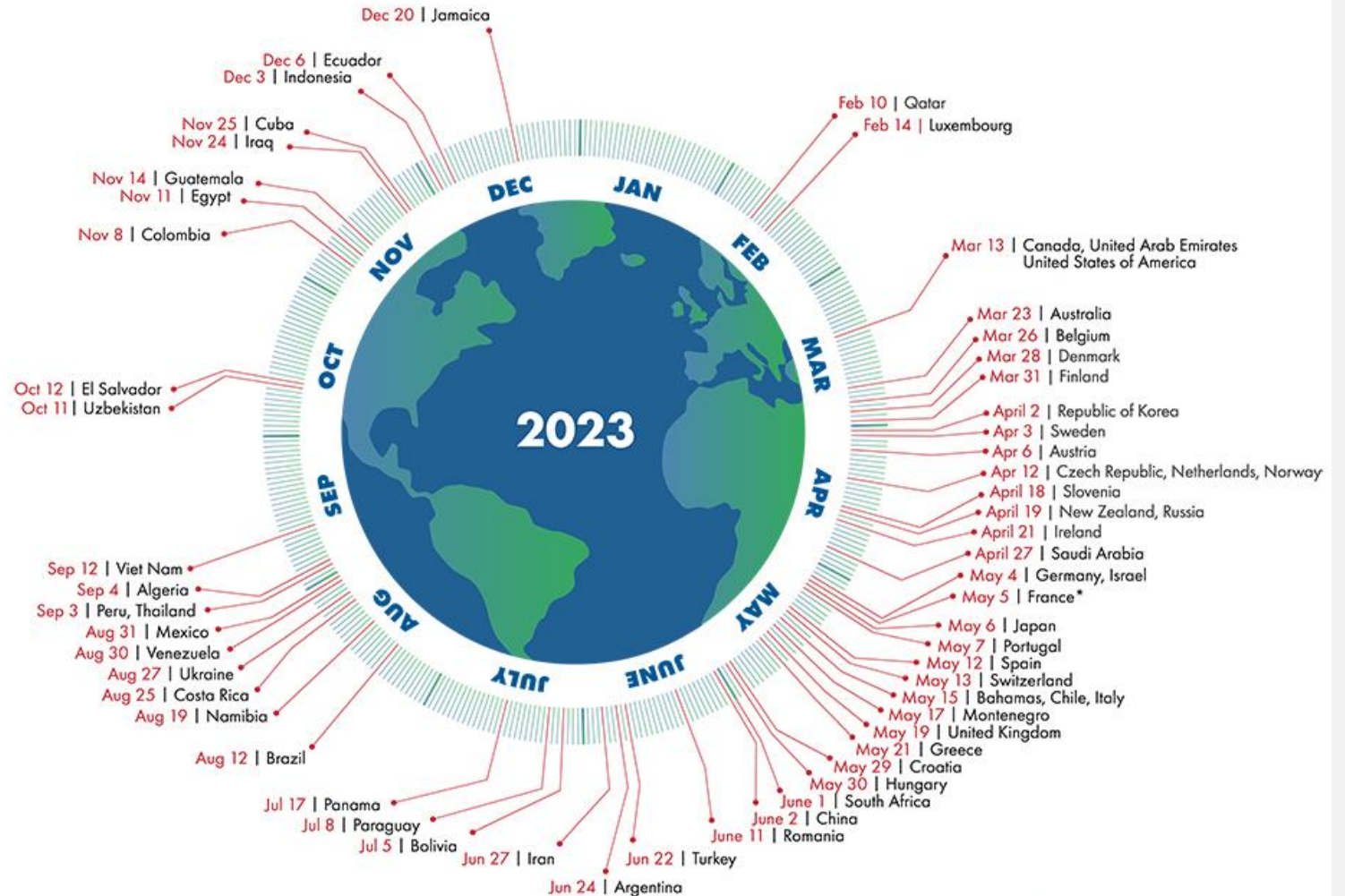

Dan okoljskega dolga po državah

→ v zadnjih 20
letih se je
premaknil za
dva meseca

Country Overshoot Days 2023

When would Earth Overshoot Day land if the world's population lived like...

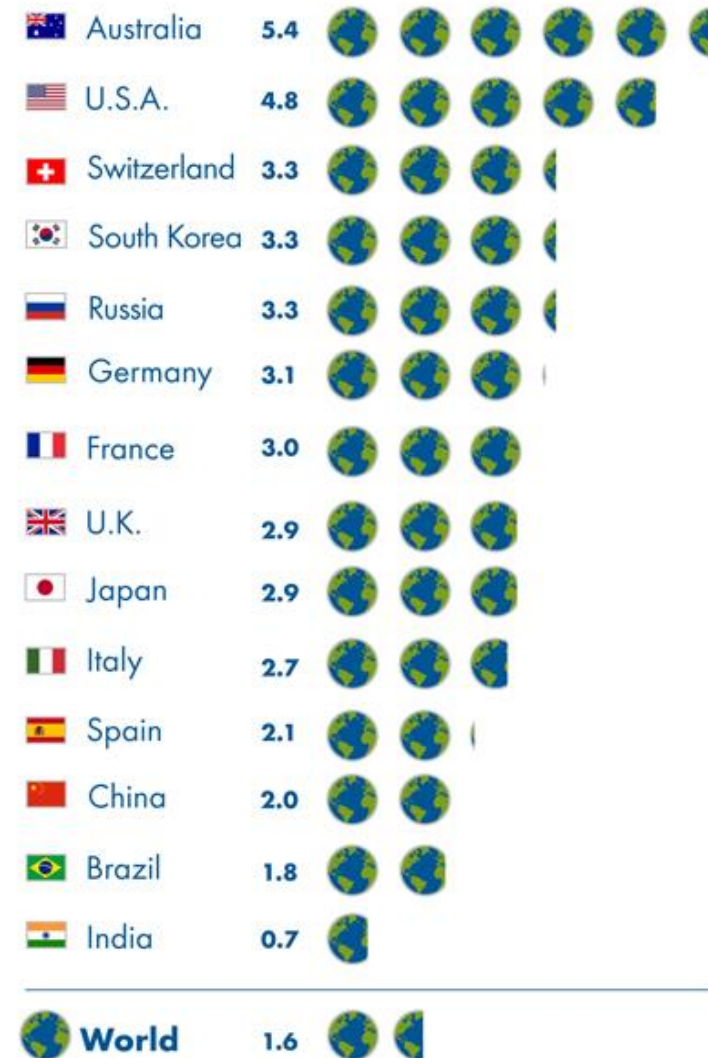
For a full list of countries, visit overshootday.org/country-overshoot-days.
*French Overshoot Day based on nowcasted data. See overshootday.org/france.
Source: National Footprint and Biocapacity Accounts, 2022 Edition
data.footprintnetwork.org

Dan okoljskega dolga: Slovenija

Leto	Slovenija	Globalno
2017	13. maj	1. avgust
2018	11. maj	2. avgust
2019	27. april	29. julij
2020	26. april	22. avgust
2021	30. april	29. julij
2022	18. april	28. julij
2023	18. april	27. julij

How many Earths do we need if the world's population lived like...

Source: Global Footprint Network National Footprint Accounts 2016

Trajnostni razvoj

Svetovna komisija za okolje in razvoj, 1987:
Zadovoljiti trenutne potrebe, ne da bi pri tem ogrozili zadovoljevanje potreb prihodnjih generacij.

Juha Sipilä, finski premier:

“Trajnostni razvoj pomeni, da namesto omejenih naravnih dobrin izkoriščamo neomejene zmogljivosti našega razuma.”

Mednarodni inštitut za trajnostni razvoj:

Ves svet je povezan sistem v prostoru in času.

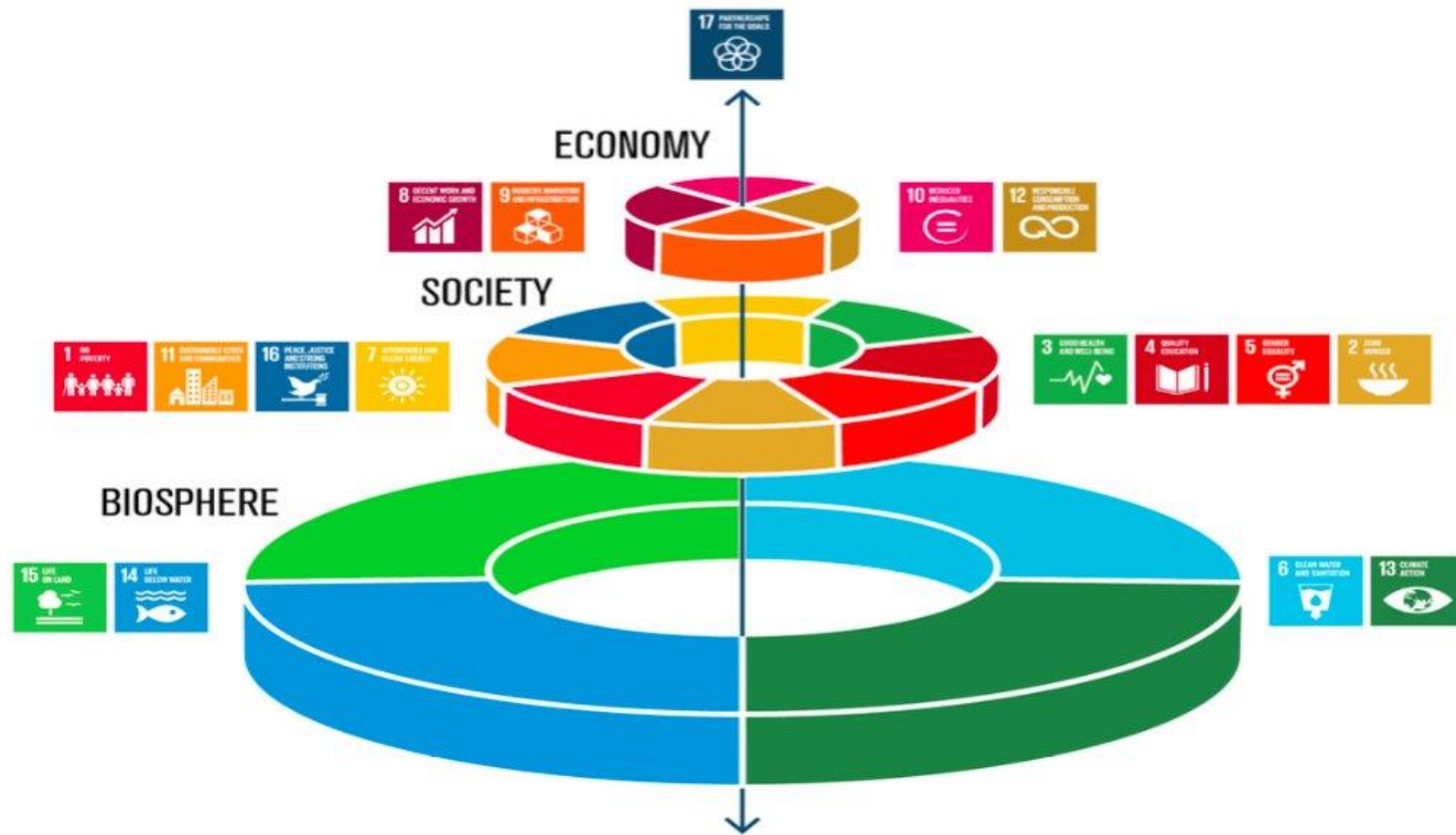

SDG - 17 ciljev trajnostnega razvoja

„Torta“ ciljev trajnostnega razvoja

Preoblikovanje ...

Kaj je krožno gospodarstvo ?

To je gospodarstvo, v katerem poskušamo različne vire v proizvodnji in potrošnji zadržati čim dlje.

*dr. Janez Potočnik,
nekdanji evropski komisar za okolje*

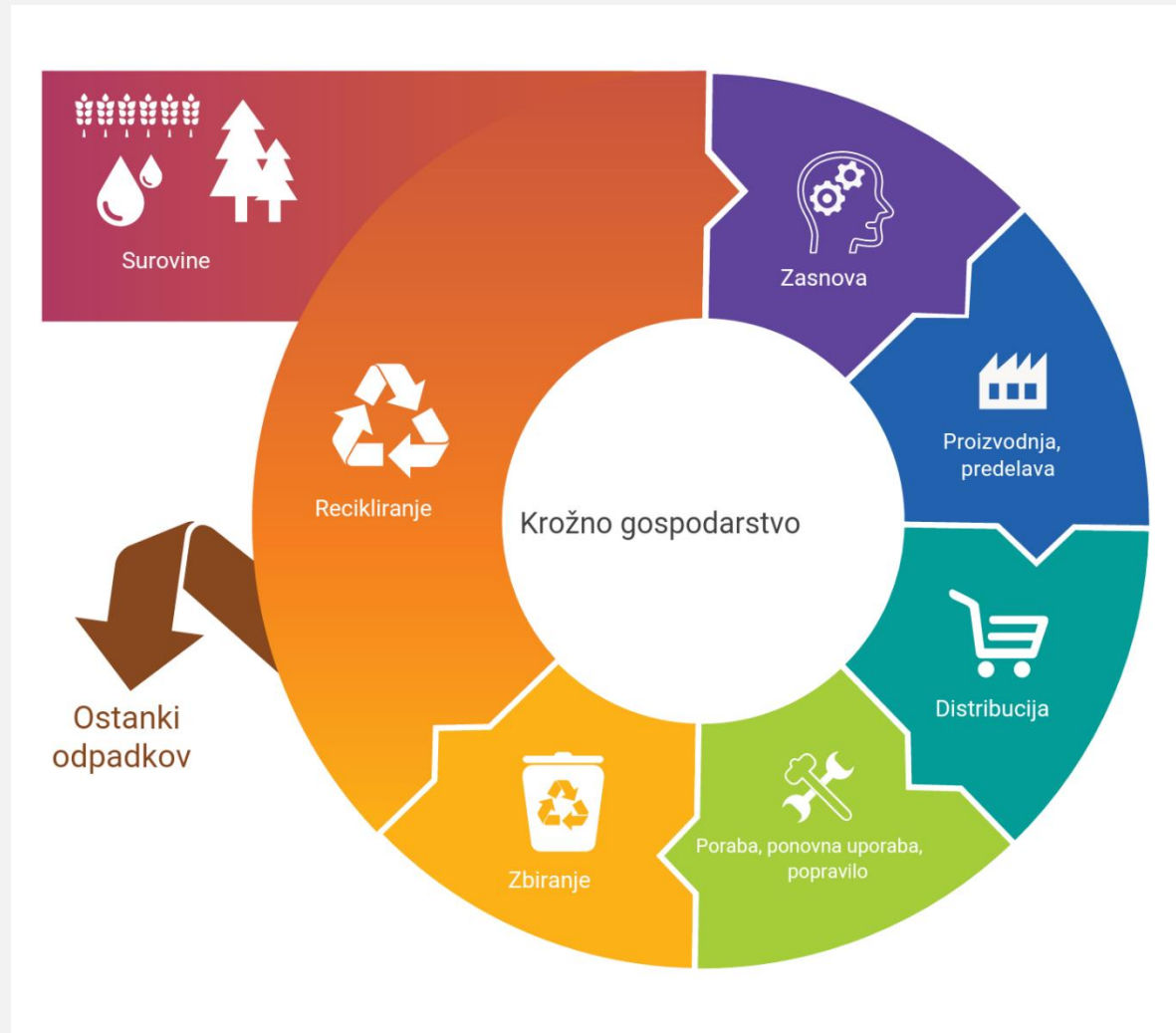
Obravnavamo **življenjski cikel izdelkov in materialov**, iz katerih so sestavljeni, ter opredelimo, **kolikšen delež tega materiala je mogoče ponovno uporabiti in v kakšni obliki**.

Vir:

http://ec.europa.eu/environment/circular-economy/index_en.htm

Kaj je krožno gospodarstvo?

= način organizacije **proizvodnje in potrošnje**, ki temelji na **delitvi, ponovni uporabi, popravilu, prenovi in recikliranju** obstoječih materialov in izdelkov, **kakor dolgo je to mogoče**.

= podaljševanje **življenjske dobe izdelkov**

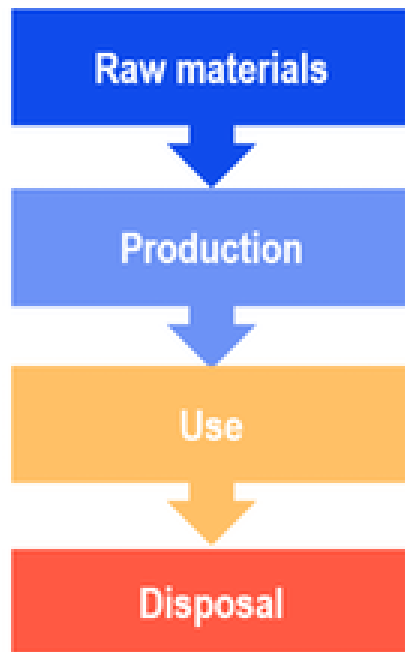
= zmanjševanje količin odpadkov; ko izdelek pride do konca svoje življenjske poti, se materiale, iz katerega je izdelan, v največji možni meri obdrži v obtoku. gospodarstvu.

= **ustvarjanje doda(t)ne vrednosti** materialov

Linearno vs. recikliranje vs. krožno

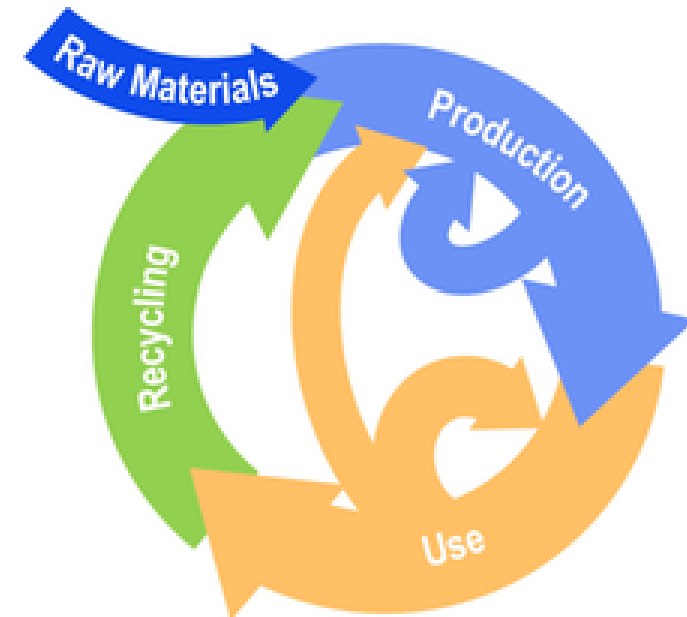
Linear economy

Recycling economy

Circular economy

9R - načela krožnega gospodarstva

**"Če ni mogoče zmanjšati količine virov in materialov,
če izdelka ni mogoče ponovno uporabiti, popraviti, zgraditi na novo, obnoviti,
ponovno dokončati, ponovno prodati,
reciklirati ali kompostirati,
ga je treba omejiti, preoblikovati ali odstraniti iz proizvodnje."**

(Pete Seeger)

01 **Zavrni**
(angl. refuse)

02 **Zmanjšaj**
(angl. reduce)

03 **Ponovno uporabi**
(angl. reuse)

04 **Popravi**
(angl. repair)

05 **Obnovi**
(angl. refurbish)

06 **Ponovno izdelaj**
(angl. remanufacture)

07 **Spremeni namen**
(angl. repurpose)

08 **Recikliraj**
(angl. recycle)

09 **Pridobi energijo**
(angl. recover)

Krožno gospodarstvo: diagram „Metulj“

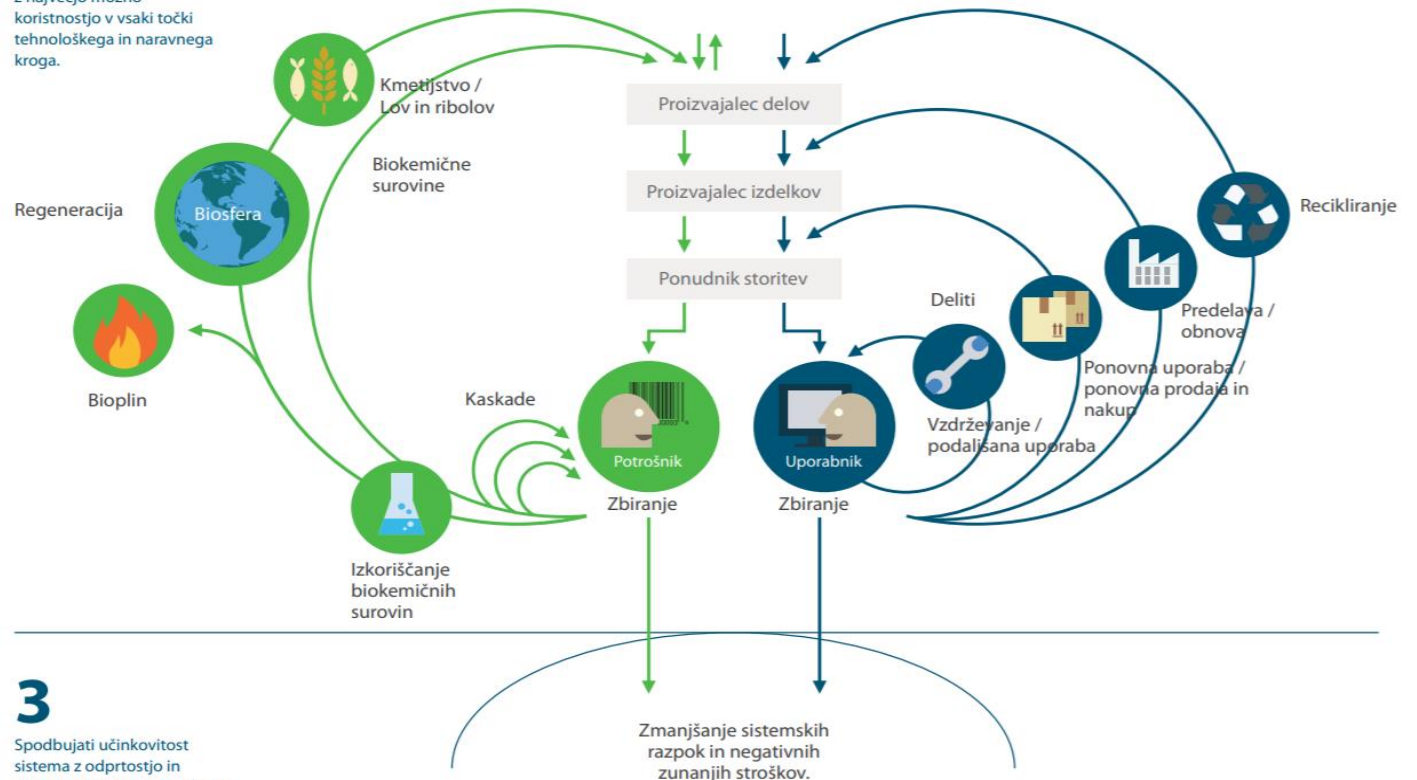
1

Ohranjati in krepiti naravni kapital z nadzorom omejenih virov in uravnoveženem tokov obnovljivih virov.

2

Optimizacija donosnosti virov preko kroženja izdelkov, komponent in materialov v uporabi, z največjo možno koristnostjo v vsaki točki tehnološkega in naravnega kroga.

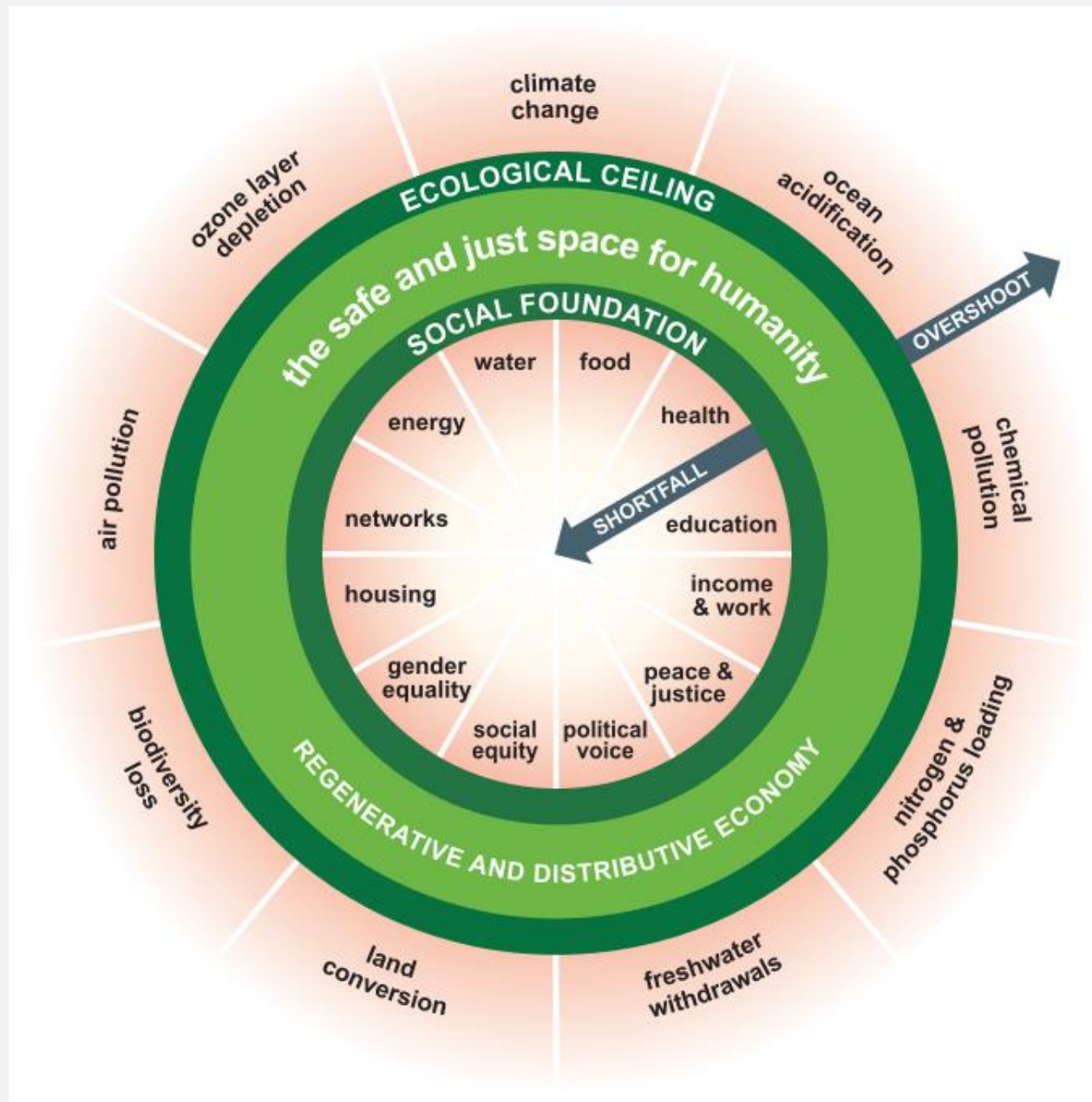

3

Spodbujati učinkovitost sistema z odprtostjo in oblikovanjem na način, da se izognemo negativnim zunanjim stroškom.

Vir: Ellen MacArthur Foundation

Krožno gospodarstvo: diagram „Doughnat“

16 korakov krožnega gospodarstva

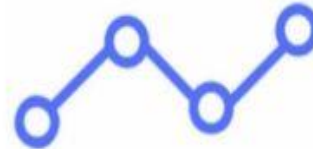
1. Design with a purpose
2. Design for longevity

3. Design for resource efficiency
4. Design for biodegradability
5. Design for recyclability

6. Source/produce more locally
7. Source/produce more without toxicity

8. Source/produce with efficiency
9. Source/produce with renewables

10. Source/produce with good ethics
11. Provide services to support long life

12. Reuse, recycle and compost all remains
13. Collaborate well and widely

14. Use, wash and repair with care
15. Consider rent, loan, swap, second-hand or redesign
16. Buy quality as opposed to quantity

1-5: Zasnovano in oblikovano:

- z namenom
- za dolgo življenjsko dobo
- za učinkovito uporabo virov/surovin
- za biološko razgradljivost
- za recikliranje

6-10: Viri/proizvodnja:

- lokalno
- brez strupenih snovi
- učinkovito
- z obnovljivimi viri (energije)
- Etično

11: Zagotavljanje storitev za podporo dolge življenjske dobe

12: Vse ostanke se ponovno uporabi, reciklira ali kompostira

13: Dobro/široko sodelovanje

14: Pazljiva uporaba, pranje in popravila

15: Razmislek o najemu, izposoji, zamenjavi, ponovni uporabi ali preoblikovanju, namesto da se kupuje novo

16: Kakovostni in ne količinski nakupi

Kročnost je naša
priložnost in
Oblikovalski izziv
2023/2024

Primer iz prakse:
Regenerirani
najlon
ECONYL®

Krožno
gospodarstvo:
kaj, zakaj, kako?

PREIZKUSIMO:
Priročnik za
učenje o
kročnosti od vrtca
do srednje šole
na primeru
tekstila

Naša realnost
in trajnostni
razvoj

Primer iz prakse:
Regenerirani
najlon

ECONYL®

AQUAFIL SLO

Kročnost je naša
priložnost in
Oblikovalski izziv
2023/2024

Primer iz prakse:
Regenerirani
najlon
ECONYL®

Krožno
gospodarstvo:
kaj, zakaj, kako?

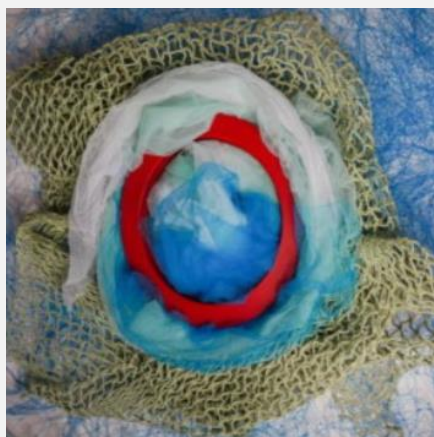
PREIZKUSIMO:
Priročnik za
učenje o
kročnosti od vrtca
do srednje šole
na primeru
tekstila

Naša realnost
in trajnostni
razvoj

Krožno gospodarstvo v programu Ekošola:

KROŽNOST JE NAŠA PRILOŽNOST

NE ZAVRZI OBLIK, OHRANI PLANET!

GOPADKOM OBLEKO NOVO ŽIVLJEN...

HRANA NI ZA ZAVRŽAN

eko PAKET 2023/24

Mladi poročevalci za okolje

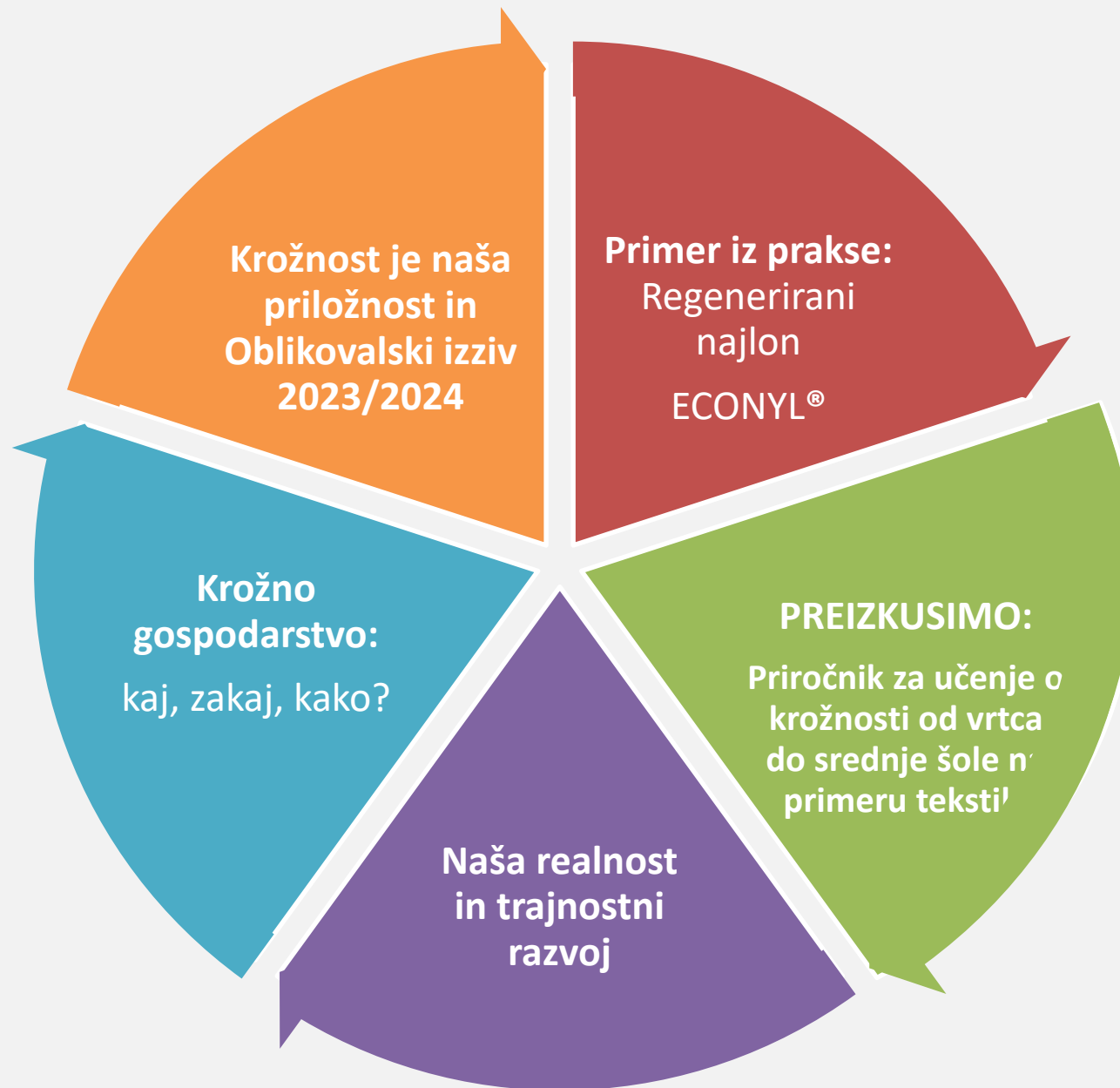
Kročnost je naša priložnost

[KROŽNOST JE NAŠA PRILOŽNOST – Ekošola \(ekosola.si\)](http://ekosola.si)

- 1) Začetni vprašalnik o krožnem gospodarstvu – pred začetkom izvajanja dejavnosti
- 2) Učne ure o krožnosti in za krožnost: PRIROČNIKI, UČNE URE: [Ekošola spodbuja krožno gospodarstvo](#)
Priročnik za mentorje: učne ure od vrtca do srednje šole na primeru tekstila
- 3) Učimo se iz prakse
- 4) Obveščanje in ozaveščanje
- 5) Krožni akcijski načrt za šolo ali fakulteto
- 6) Zaključni vprašalnik o odnosu in poznavanju krožnega gospodarstva

4. NAGRADNI PROJEKTNI KROŽNI OBLIKOVALSKI IZZIV - ZASNUJMO KROŽNO, IZDELAJMO TRAJNOSTNO!

Univerza v Ljubljani

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VISOKO ŠOLSIVO,
ZNANOST IN INOVACIJE

EVROPSKA UNIJA
IZOBRUŠI
PODIJMI KVALIFIKACIJE
KULTURA V PASTI POUČENOSTI

AQUAFILSLO

KROŽNO GOSPODARSTVO IN TEKSTILIJE

Priročnik za učitelje

KROŽNOST JE NAŠA PRILOŽNOST

- Uvodni vprašalnik
- Kaj je krožno gospodarstvo

Uvodni del

Primeri in učne ure

- Učne ure iz priročniko v
- Krožnost v šoli – krožni akcijski načrt za šolo

- Krožnost doma
- Dobre prakse

Praksa

Praksa:

- Obisk podjetja AquafilSLO

- Izdelajmo trajnostno, izdelajmo krožno

Oblikovalski izziv

Zaključek

- Zaključni vprašalnik
- Poročilo

- Atlantis
- Plakat ali ppt

Zaključni dogodek

Obveščanje, ozaveščanje (predloge objav, MPO)

Oblikovalski izziv: 19. 4. 2024

Kročnost je naša priložnost

[KROŽNOST JE NAŠA PRILOŽNOST – Ekošola \(ekosola.si\)](http://ekosola.si)

- 1) Začetni vprašalnik o krožnem gospodarstvu – pred začetkom izvajanja dejavnosti
- 2) Učne ure o krožnosti in za krožnost: PRIROČNIKI, UČNE URE: [Ekošola spodbuja krožno gospodarstvo](#)
Priročnik za mentorje: učne ure od vrtca do srednje šole na primeru tekstila
- 3) Učimo se iz prakse
- 4) Obveščanje in ozaveščanje
- 5) Krožni akcijski načrt za šolo ali fakulteto
- 6) Zaključni vprašalnik o odnosu in poznavanju krožnega gospodarstva

4. NAGRADNI PROJEKTNI KROŽNI OBLIKOVALSKI IZZIV - ZASNUJMO KROŽNO, IZDELAJMO TRAJNOSTNO!

➔ NAGRADNI NATEČAJ – STAROSTNE SKUPINE

Izbirali bomo najbolj aktivne krožne ustanove in mentorje v petih starostnih skupinah:

- vrtci
- 5. razred OŠ
- 9. razred OŠ
- srednje šole
- fakultete

Izbrali bomo tudi najboljše predloge za Krožni oblikovalski izziv.

➔ ODDAJANJE POROČIL O IZVEDENIH DEJAVNOSTIH:

- **Končni rok za poročanje o dejavnostih projekta: 19. april 2024.**
- Opis dejavnosti lahko pošiljate sproti (priporočljivo) ali ob zaključku projekta na obrazcu **KROŽNOST – POROČILO O DEJAVNOSTI**.
- **Za Oblikovalski izziv izpolnite obrazec »Ekošola-Oblikovalski izziv_OPIS REŠITVE_2023-24«** (objava februarja 2024).
- Obrazcem nujno priložite foto ali video gradivo – uporabili ga boste za predstavitev, če boste izbrani za dobro prakso ali nagrajeni. Priložite tudi druge povezave, učno gradivo ali vire.
- Izpolnjene obrazce s prilogami pošljite na naslov: info@ekosola.si.

Zaključni
dogodek

Vprašalniki

[Kročnost je naša priložnost - 1KA | Spletne ankete \(arnes.si\)](#)

[Kročnost je naša priložnost - 1KA | Spletne ankete \(arnes.si\)](#)

* 2. Označite odgovore, kako se strinjate s spodnjimi trditvami.

	Nikakor se ne strinjam	Se ne strinjam	Se strinjam	Zelo se strinjam	Ne vem, nisem prepričan/-a
a) Ljudje preveč izkoriščamo in porabljamo naravne vire (vodo, surovine, rudnine, druge).	☐	☐	☐	☐	☐
b) V vsakodnevnom življenju ne pomislimo, kako s svojimi dejanji vplivamo na naravne vire in okolje.	☐	☐	☐	☐	☐
c) Dejstvo je, da kupujemo in potrošimo preveč stvari (ki jih v resnici sploh ne rabimo).	☐	☐	☐	☐	☐
d) Planet nima dovolj surovin in virov za proizvodnjo dobrin/stvari, ki jih ljudje potrebujemo.	☐	☐	☐	☐	☐

Učne ure, gradivo

DRUGI VIRI

- **Kalkulator CO₂ za posameznika, učilnico ali šolo**
  - **Učne ure in delovni listi**
  - **Webinarji in predstavitve**
  - **Dodatni viri**
-
- [Analiza LCA](#)
  - [Didaktični kovčki BRIEFCASE](#)
  - [Obnova rabljene IKT opreme, Recosi](#)
  - [Obnova in predelava odsluženih in odpadnih izdelkov](#)

Pripomočki, merjenje

Zeleni pingvin

- **Zeleni pingvin je platforma in aplikacija**

Otroke, učence, starše in celotna mesta uči, kako zmanjšati emisije z uporabo manjših količin virov in trajnostnim načinom življenja ter tako zmanjšati vpliv na okolje.

Uporablja pametne digitalne tehnologije, igrifikacijo in kvantifikacijo za okoljsko izobraževanje za zmanjšanje emisij CO₂.

Omogoča, da otroci v šolah beležijo svoje dejavnosti ter zbrane podatke združijo s podatki o porabi energije in virih v šolah.

Partnerji v projektu Zeleni pingvin:

- Iskraemeco, d.d.,
- Mestna občina Kranj
- Mestna občina Ljubljana
- Društvo DOVES-FEE Slovenia/program Ekošola and
- FEE Norveška

V projektu je vključenih 6 pilotnih šol iz Slovenija in 1 z Norveške.
Projekt poteka od junija do aprila 2024, kasneje ga bomo razširil na vse šole v Sloveniji in širše.

Financirano s strani:

REPUBLIC OF SLOVENIA
MINISTRY OF COHESION AND REGIONAL DEVELOPMENT

Viri, povezave

- Ellen MacArthur Foundation: <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/>
- SITRA: <https://www.sitra.fi/en/topics/a-circular-economy/>
- EU Commission / Circular Economy Action Plan: https://ec.europa.eu/environment/circular-economy/index_en.htm
- Kažipot prehoda Slovenije v krožno gospodarstvo: <http://socialnaekonomija.si/wp-content/uploads/KA%C5%BDIPOT-PREHODA-V-KRO%C5%BDNO-GOSPODARSTVO-SLOVENIJE.pdf>
- [SRIP - Krožno gospodarstvo \(srip-krozno-gospodarstvo.si\)](http://srip-krozno-gospodarstvo.si)
- Revije EOL & Zeleno omrežje
- [Model systemskega prehoda v krožno, regenerativno in nizkoogljično gospodarstvo v Sloveniji - Climate-KIC](#)

KROŽNOST JE NAŠA PRILOŽNOST

- Uvodni vprašalnik
- Kaj je krožno gospodarstvo

Uvodni del

Primeri in učne ure

- Učne ure iz priročniko v
- Krožnost v šoli – krožni akcijski načrt za šolo

- Krožnost doma
- Dobre prakse

Praksa

Praksa:

- Obisk podjetja AquafilSLO

- Izdelajmo trajnostno, izdelajmo krožno

Oblikovalski izziv

Zaključek

- Zaključni vprašalnik
- Poročilo

- Atlantis
- Plakat ali ppt

Zaključni dogodek

Obveščanje, ozaveščanje (predloge objav, MPO)

Oblikovalski izziv: 21. 4. 2023

HVALA ZA POZORNOST IN SODELOVANJE

www.ekosola.si
info@ekosola.si